

výročná správa

Nadácie Milana Šimečku

za rok 2013

máj 2014, Bratislava

Nadácia Milana Šimečku v súlade s poslaním a cieľmi v roku 2013 uskutočňovala tieto programy a projekty:

1. PAMÄŤ

1.1 projekt Anna Franková – Odkaz dejín dnešku

1.2 projekt Videli sme holokaust

1.3 na okraj

2. ROZMANITOSŤ

2.1 projekt Festival [fjúžn]

2.2 projekt Vzdelávanie detí cudzincov

2.3 projekt Príklady dobrej praxe vo vzdelávaní detí cudzincov v zahraničí

2.4 projekt Stories that Move

2.5 projekt Kvalita alebo kvantita? Meranie kvality a dopadu globálneho vzdelávania v školách

2.6 na okraj

3. INKLÚZIA

3.1 projekt Vytvárení tlaku na efektívnej realizácii strategických dokumentů vlády SR v oblasti začleňování Romů

3.2 projekt Rómovia v európskych mestách

3.3 projekt Skúmanie vzťahov maďarskej a rómskej menšiny na etnicky zmiešaných územiach SR

Program sa momentálne najviac zameriava na vzdelávacie aktivity s problematikou holokaustu a antisemitizmu. Cieľovou skupinou sú predovšetkým stredoškolskí študenti. Naším cieľom je realizácia takých aktivít, ktoré svojou inovatívnou formou sprostredkujú novú formu a pohľad na udalosti, týkajúce sa aj našich dejín (holokaust). Zároveň sa snažíme, aby sa problematika holokaustu prezentovala v širších súvislostiach – ako súčasť vzdelávania o rasizme (resp. antisemitizme) a porušovaní/ dodržiavaní ľudských práv. Pri realizácii často využívame unikátny videoarchív Nadácie Milana Šimečku, ktorá obsahuje 150 svedectiev ľudí, ktorí prežili holokaust.

Ďalšou oblasťou tohto programu je vytváranie vzdelávacích - metodických materiálov a podpora výskumu danej problematiky.

1.1 projekt

Anna Franková – Odkaz dejín dnešku

Vzdelávací projekt Anna Franková – Odkaz dejín dnešku je určený pre stredné školy. Má formu putovnej výstavy, ktorá sa približne na jeden mesiac umiestňuje v priestoroch vybranej strednej školy. Počas dvojdňového tréningu, ktorý organizuje Nadácia Milana Šimečku, sa 15 až 20 študentov danej školy vyškolí za kvalifikovaných sprievodcov výstavou. Študentskí sprievodcovia sprevádzajú svojich spolužiakov, čím realizujú tzv. rovesnícke vzdelávanie.

Obsahom výstavy je životný príbeh Anny Frankovej – mladého židovského dievčaťa, ktoré si počas ukrývania pred prenasledovaním židov v Amsterdame (1942-1944), písalo denník. Denník sa po jej predčasnej smrti stal svetoznámy a je podkladom aj pre túto výstavu. Ďalším rozmerom obsahovej náplne výstavy je problematika holokaustu, druhej svetovej vojny, antisemitizmu, ale zahŕňa aj celkovú širšiu problematiku rasizmu, diskriminácie a ľudských práv v minulosti, dávnej i nedávnej, ako aj v súčasnosti.

Významným aspektom projektu je netradičné spracovanie učebnej látky (prostredníctvom výstavy) a iniciovanie záujmu o históriu holokaustu z pohľadu prežívania „obyčajných“ ľudí – obetí. Výstava ponúka potrebný priestor pre diskusiu a vyjadrenie vlastného názoru a využíva sa v rámci rôznych spoločenskovedných predmetov.

Výstavu a vzdelávací program sme realizovali v roku 2013 na šiestich školách: Spojená škola Nižná, Obchodná akadémia Dolný Kubín, Gymnázium J. M. Hurbana Čadca, Gymnázium Detva, Gymnázium A. Sládkoviča Krupina, Gymnázium A. H. Škultétyho Veľký Krtíš.

Projektový tím: Peter Leponi, Hela Roglová

Partneri: Anne Frank House (Amsterdam), Múzeum SNP (Banská Bystrica),

Donori: Conference on Jewish Material Claims against Germany, Úrad vlády Slovenskej republiky

1.2 projekt

Videli sme holokaust

1. príprava vzdelávacieho DVD s využitím svedectiev preživších

Naša organizácia disponuje unikátnym archívom orálnej histórie, ktorý obsahuje vyše 200 svedectiev ľudí, ktorí prežili holokaust. Tieto rozhovory boli zaznamenané v období rokov 1995 až 2003 v rámci projektu *Osudy tých, ktorí prežili holokaust* a bolo do nich zapojených 150 židovských svedkov a 80 rómskych. Tento archív možno považovať za kultúrne dedičstvo Slovenska a tak sa k nemu snažíme aj pristupovať. V posledných dvoch rokoch sme kompletne zdigitalizovali celý archív (pôvodne dostupný len v podobe video- a audiokaziet) a zriadili sme štúdijné centrum v našich priestoroch. Teraz chceme pokračovať vo využívaní svedectiev na vzdelávacie účely, keďže holokaustovému vzdelávaniu sa venujeme už vyše 10 rokov. Už v minulosti boli ukážky z nášho archívu použité v rôznych dokumentárnych filmoch, ako aj v metodických materiáloch (napr. vzdelávací balíček Ministerstva školstva). V roku 2011 sme pripravili nový zostrih svedectiev na DVD, ktoré obsahuje viacero kratších tematických ukážok, ktoré bude možné rôzne kombinovať, čo umožní ich využitie vo viacerých formách, na viacerých predmetoch v školách, či v rámci neformálneho vzdelávania a v rôznych časovo náročných rozsahoch. Súčasťou DVD sú aj kratšie texty objasňujúce kontext ukážok, ďalšie archívne dokumenty o holokauste, ako aj metodické listy pre prácu s DVD.

DVD *Videli sme holokaust – Hlasy tých, čo prežili sme* verejne predstavili pri príležitosti Pamätného dňa obetí holokaustu a masového násillia. Verejné premietanie bolo spojené s diskusiou s členmi výskumného tímu, ktorí samotný zber svedectiev realizovali.

2. druhé vydanie knihy *Videli sme holokaust*

Publikácia *Videli sme holokaust* je reflexiou členov výskumného tímu, ktorí realizovali vyššie spomínaný projekt *Osudy tých, ktorí prežili holokaust*. Projekt sa realizoval v spolupráci s Univerzitou v Yale, USA a na Slovensku ho koordinovali Martina Bútora a Inge Vagačová-Antalová.

Knihá *Videli sme holokaust* okrem osobných spomienok výskumníkov prináša bohaté metodologické a technické informácie o realizácii projektu metódou oral history, užitočné pre odbornú i laickú verejnosť. Zároveň je sebareflexiou jednotlivých výskumníkov, mapuje procesy zmien, ktorými vo vzťahu k skúmanej problematike počas i po realizácii projektu prechádzali.

Už počas realizácie padlo rozhodnutie, že o tom, ako autori „videli holokaust“, vydajú písomné svedectvo. Knižná publikácia *Videli sme holokaust* zachytáva autentický pocit autorov, že tiež boli pri tom. Každý spoluautor ku svojmu rozhovoru prichystal vlastný výber ukážok z holokaustových svedectiev. Tieto prepisy výpovedí ľudí prešli iba drobnými jazykovými úpravami, aby nebola potlačená ich autenticita, pretože práve vďaka nej majú svedectvá ešte vyššiu hodnotu. Texty nie sú v spisovnej slovenčine, ale v jej hovorovej podobe, a obsahujú slangové a nárečové výrazy, poslovenčené nemecké slová. Výber bol zostavený tak, aby čo najplastickejšie približoval rôznorodosť osudov, životných zvrátov a kritických okamihov, ktoré zažívali židovskí obyvatelia Slovenska predovšetkým v rokoch 1939-1945 na území Slovenska a mimo neho.

Túto jedinečnú publikáciu sme po prvýkrát vydali v roku 2003 a o niekoľko rokov sme pripravili aj anglickú verziu. Pôvodná slovenská verzia je dnes beznádejné rozobratá a preto sme pripravili jej druhé vydanie, ktoré bude oproti prvému doplnené aj niekoľkými novými sprievodnými textami.

Publikácia slúži ako pomôcka pre pedagógov základných, stredných aj vysokých škôl, ako aj na zvyšovanie povedomia medzi širšou laickou i odbornou verejnosťou.

Projektový tím: Jana Hradská, Monika Vrzgulová, Peter Leponi

Partneri: Dokumentačné stredisko holokaustu

Donori: Úrad vlády SR v rámci dotačného programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd.

1.3 na okraj

Seminár pre pedagógov Možnosti a trendy vo vzdelávaní o holokauste

V roku 2013 sme zorganizovali sériu seminárov pre pedagógov *Možnosti a trendy vo vzdelávaní o holokauste*. Semináre boli zamerané na priblíženie uceleného pohľadu na možnosti a súčasné trendy vo vzdelávaní o holokauste a súvisiacich témach (napr. antisemitizme), predstavenie a distribúciu nového vzdelávacie DVD Hlasy tých, čo prežili, ako aj ďalšie vzdelávacie materiály. Semináre zároveň vytvorili priestor na zdieľanie skúsenosti, prístupov, postupov a námetov učiteľov v tejto oblasti s presahom k širšej téme pamäťového vzdelávania, resp. moderného vzdelávania o histórii.

Remember November

Nadácia Milana Šimečku pri príležitosti osláv Sviatku boja za demokraciu a slobodu po tretí krát zorganizovala sériu podujatí pod názvom Remember November. Program sa uskutočnil v týždni pred 24. výročím Novembra '89. Počas tohto obdobia sa uskutočnila Diškurka o slobode, fokusová skupina o pamäťovom vzdelávaní a tematická prechádzka mestom.

ROZMANITOSŤ

Najstarší nadačný program zachovávajúc kontinuitu s minulými ľudskoprávnymi projektmi zároveň postupne redefinuje a skonkrétňuje svoje poslanie aj zameranie. Posuny možno identifikovať v troch rovinách: obsahovej, metodologickej aj manažérskej.

Po obsahovej stránke sa ľudskoprávne aktivity vo väčšej miere zameriavajú na špecifickejšie otázky interkultúrneho spolunažívania tradičných aj tzv. nových menšín so slovenskou majoritou. Po metodologickej stránke čoraz viac využívame nové, alternatívne metodiky založené na zážitkovej pedagogike. V rovine projektového manažmentu program čoraz väčšmi využíva formálne aj neformálne sieťovanie a spoluprácu s podobne zameranými mimovládnyimi organizáciami, vzdelávacími inštitúciami aj štátnymi orgánmi.

Podobne ako v minulosti, aj v súčasnosti je ľudskoprávny program výrazne naviazaný na oblasť neformálneho a formálneho vzdelávania. Vzdelávací a publikačný komponent naďalej zostáva chrbtovou kosťou projektových aktivít. Popri tom však rozvíjame spoluprácu aj vo výskumnej a advokačnej oblasti. Ich spoločným cieľom je prispievať k scitlivovaniu verejnosti voči kultúrnej rozmanitosti a k sieťovaniu organizácií, neformálnych skupín a jednotlivcov. Vzdelávacie a advokačné ciele sa zároveň jedinečným spôsobom prelínajú v aktivitách, ktoré sme začali realizovať v posledných rokoch – festival [fjúžn] a webstránka multikulti.sk. Dlhodobým zámerom týchto aktivít je cieľavedome budovať také verejné prostredie, ktoré je založené na podpore a dodržiavaní ľudských práv, a pritom rešpektuje individuálnu aj skupinovú kultúrnu rozmanitosť.

2.1 projekt

Festival [fjúžn]

8. ročník festivalu [fjúžn] sa uskutočil v apríli 2013 v Bratislave. Po prvý krát mal festival tematické zameranie, témou 8. ročníka bol Domov. Spolu sa počas jedného týždňa uskutočilo takmer 40 podujatí, spomedzi ktorých môžeme spomenúť napríklad: slovenskú premiéru inscenácie Sólo pre Lu pražského Divadla Archa, spoločný koncert Beneho a Franka Wintera, premiéry filmov Malá Hanoj, Zaslúbená zem, prosím, vystupovať a Aj my sme tu doma.

Záverečné podujatie [fjúžn] na úteku už po druhý krát patrilo utečncom z pobytového tábora v Rohovciach. Predstavili sa prostredníctvom výstavy Domov, ktorá vznikla v spolupráci s umelkýňami Illah van Oijen a Danielovou Krajčvou, ako aj spoločným koncertom s kapelou La3no Cubano.

Na festivale sme spolupracovali s 30 partnerskými organizáciami a 23 médiálnymi partnermi. Festival bol v doterajšej histórii najväčší čo do počtu podujatí (40), ako aj počtu návštevníkov (2300). Rovnako miera zapojenia samotných cudzincov a migrantov bola doteraz najvyššia. Uskutočili sme po prvý krát aj viacero komunitných podujatí (Východoslovanský bazár, Babinec, Ohanami - festival kvitnúcich črešní, hedonistická nedeľa Chute vzdialeného domova, Ázijská [fjúžn] párty, záverečná párty [fjúžn] na úteku).

V máji 2013 sa uskutočila tímová evaluácia 8. ročníka festivalu.

Projektový tím: Martin Brix, Laco Oravec

Donor: Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín (Solidarita pri riadení migračných tokov), Úrad vlády SR

2.2 projekt

Vzdelávanie detí cudzincov

Nadácia Milana Šimečku v roku 2013 pokračovala v realizácii akreditovaného vzdelávacieho programu *Vzdelávanie detí cudzincov*. V spolupráci s Centrom pre výskum etnicity a kultúry sme pracovali so skupinou učiteľov a učiteľiek základných škôl na zvyšovaní ich kompetencií pri práci so žiakmi migrantského pôvodu a uplatňovaní inkluzívnych prístupov vo vyučovaní.

Vzdelávací program sa realizuje prostredníctvom cyklu troch tréningov, ktoré sú doplnené o dištančné vzdelávanie a výskumné aktivity. Vo februári a máji 2013 sa uskutočnili posledné dva tréningy v Bešeňovej, medzi ktorými učitelia vyvinuli, zrealizovali a vyhodnotili modelové vyučovacie hodiny v rôznych vyučovacích predmetoch, ktoré z obsahového a metodického hľadiska zohľadňovali špecifické výchovno-vzdelávacie potreby detí cudzincov. Na záver programu učitelia vypracovali záverečné práce – inkluzívne výchovno-vzdelávacie plány na plnohodnotné začlenenie takýchto žiakov do výučby aj triedneho kolektívu. Svoje plány predstavili na záverečných prezentáciách v júni 2013 v Bratislave.

Okrem vzdelávacích aktivít sa v rámci projektu uskutočnili aj výskumné zisťovania formou fokusových skupín, individuálnych rozhovorov a zúčastnených pozorovaní priamo v zapojených školách. Výstupy výskumných a vzdelávacích aktivít boli spracované do analýzy dopadov vzdelávacieho programu. Program v tomto cykle ukončilo 18 účastníkov, čím sa celkový počet absolventov a absolventiek zvýšil na 40 pedagógov z rôznych regiónov Slovenska.

Projektový tím: Peter Drál, Elena Gallová Kriglerová, Alena Chudžíková, Helena Tužinská, Laco Oravec

Partner projektu: Centrum pre výskum etnicity a kultúry

Donor: Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

Trvanie projektu: júl 2012 – jún 2013

2.3 projekt

Príklady dobrej praxe vo vzdelávaní detí cudzincov v zahraničí

Po úspešnej realizácii programu *Vzdelávanie detí cudzincov* pre dve skupiny učiteľov a učiteliek základných škôl sme sa nadobudnuté poznatky a skúsenosti rozhodli obohatiť o inšpirácie z krajín s dlhšou históriou imigrácie a bohatšími skúsenosťami pri uplatňovaní inkluzívnych princípov vo vzdelávaní. Z tohto dôvodu sme zorganizovali zahraničnú študijnú cestu pre slovenských učiteľov a expertov v oblasti vzdelávania. Na základe dlhodobej spolupráce s Britskou radou sme študijnú cestu zrealizovali do Spojeného kráľovstva. Pri jej príprave sme spolupracovali s londýnskou organizáciou Three Faiths Forum.

Študijnej ceste predchádzal výber 10 učiteľov a učiteliek rôznych aprobácií a z rôznych škôl spomedzi absolventov a absolventiek vzdelávacieho programu a 5 expertov a expertiek z mimovládnych organizácií a štátnych inštitúcií: Centrum pre výskum etnicity a kultúry, Človek v tísni – pobočka Slovensko, OZ Nové školstvo, Metodicko-pedagogické centrum a Štátny pedagogický ústav.

Pre účastníkov a účastníčky sme v októbri 2013 zorganizovali úvodný workshop v Bratislave. Počas neho si zhodnotili svoje profesijné kompetencie v rôznych aspektoch inkluzívneho vzdelávania a na základe toho špecifikovali priority, na ktoré sa chceli počas študijnej cesty zamerať. Vďaka účasti zahraničnej lektorky sa taktiež oboznámili s britským vzdelávacím systémom a programom študijnej cesty.

Týždňový študijný pobyt sa uskutočnil v decembri 2013 a jeho program pozostával zo série workshopov, prezentácií, diskusií a aktivít zameraných na výmenu skúseností medzi slovenskými a britskými učiteľmi a expertmi. Všetci účastníci a účastníčky v menších skupinách navštívili po dve londýnske školy rôzneho typu a zamerania, vrátane anglikánskych, katolíckych, moslimských a židovských škôl.

Po návrate zo študijnej cesty majú účastníci vypracovať individuálne plány na obohatenie svojej pedagogickej praxe a činnosti škôl a následne ich zrealizovať a vyhodnotiť. Výstupom projektu bude zbierka expertných i učiteľských reflexií a ukážky prenesených inšpirácií a príkladov dobrej praxe, ktorú budeme prezentovať na záverečnom seminári v máji 2014.

Projektový tím: Peter Drál, Laco Oravec, Alena Štefániková

Partneri projektu: Britská rada, Three Faiths Forum

Donor: Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

Trvanie projektu: jún 2013 – máj 2014

2.4 projekt

Stories that Move

Na základe dlhodobej spolupráce s holandskou organizáciou Anne Frank House a partnermi vo viacerých ďalších európskych krajinách sa nadácia zapojila do viacročného projektu zameraného na vyvinutie medzinárodného vzdelávacieho portálu zameraného na otázky identity, kultúrnej rozmanitosti a diskriminácie. Portál bude vychádzať z autentických príbehov súčasných mladých ľudí, ktoré doplní o príbehy poukazujúce na rôzne podoby diskriminácie v minulosti. Písomne a audiovizuálne spracované príbehy a reflexie budú spracované do interaktívnych vzdelávacích aktivít využiteľných vo formálnom aj neformálnom vzdelávaní.

V roku 2013 sa uskutočnila séria prípravných aktivít zameraných na zozbieranie autentických príbehov. V máji 2013 nadácia zorganizovala medzinárodné prípravné stretnutie mladých ľudí na Slovensku. Počas neho boli testované a vyhodnocované aktivity určené pre primárnu cieľovú skupinu medzinárodného portálu – mladých ľudí vo veku 14-17 rokov. Spomedzi účastníkov stretnutia boli v ďalšej fáze vybraní „mládežnícki poradcovia“, ktorí sa stali tútormi na medzinárodnej mládežníckej konferencii uskutočnenej v septembri 2013 v Berlíne. Počas konferencie boli zaznamenané autentické príbehy a skúsenosti mladých ľudí s rozmanitou etnickou, kultúrnou, náboženskou a sexuálnou identitou z 9 európskych krajín. Tieto príbehy predstavujú primárny zdrojový materiál pre budúci webový portál.

V roku 2014 sa v rámci ďalšej fázy projektu obsahovo a metodicky rozpracujú aktivity a aplikácie do pilotnej verzie webového portálu, ktoré budú následne testované a vyhodnocované učiteľmi, pracovníkmi s mládežou a vzdelávacími expertmi na medzinárodnej aj národnej úrovni.

Projektový tím: Peter Drál, Peter Leponi

Partneri projektu: Anne Frank House, Anne Frank Zentrum, erinnern.at, Zachor Foundation, Pedagogical University of Krakow, Congress of National Communities

Donor: Európska komisia

Trvanie projektu: január 2013 – december 2013

2.5 projekt

Kvalita alebo kvantita?

Meranie kvality a dopadu globálneho vzdelávania v školách

Quality or Quantity?

Measuring our impact on pupil attitudes and actions on MDGs and related development issues

Medzinárodný vzdelávací projekt **Kvalita alebo kvantita?** sme začali realizovať v januári 2013 v spolupráci s partnerskými organizáciami International Solidarity Centre zo Spojeného kráľovstva a Človek v tísi z Českej republiky.

Projekt vychádza z potreby zvýšiť kvalitu a dopad globálneho vzdelávania a multikultúrnej výchovy v slovenských školách. Tieto oblasti sa za posledné roky stali súčasťou mnohých školských vzdelávacích programov a témy ako rozmanitosť, ľudské práva, ochrana životného prostredia či globálna previazanosť prenikli do vyučovacích predmetov a prierezových tém.

Učitelia a učiteľky majú v súčasnosti k dispozícii metodické príručky, vďaka ktorým sa tieto témy začleňujú do vzdelávacieho procesu. Príručky poskytujú rozmanité formy a metódy, ktoré sa dajú adaptovať na rôzne stupne a typy škôl a konkrétne vyučovacie predmety. Avšak napriek existencii týchto metodických materiálov stále chýbajú efektívne nástroje na meranie kvality a dopadov globálneho vzdelávania a multikultúrnej výchovy.

Hlavným cieľom projektu je rozvíjať kompetencie učiteliek a učiteľov, ktoré sú potrebné na dosiahnutie zmeny v postojoch žiakov a žiačok. Hlavnými výstupmi projektu budú aktivity, ktorými môžu učiteľky a učitelia zistiť východiskové postoje k témam globálneho vzdelávania a multikultúrnej výchovy. Zároveň im umožnia "merať" dopad a relevantnosť aktivít zameraných na zmenu postojov priamo vo vyučovaní. Ďalším z výstupov je zbierka prípadových štúdií, ktorá poskytne skúsenosti a príklady dobrej praxe z testovania aktivít od pedagógov základných a stredných škôl. V roku 2014 chceme slovenským školám poskytnúť metodickú príručku so súborom aktivít a metód zameraných na zisťovanie postojových zmien a v nasledujúcom poslednom projektovom roku vytvoriť program pre kontinuálne vzdelávanie učiteľov a učiteliek v oblasti zisťovania postojových zmien v globálnom vzdelávaní a multikultúrnej výchovy.

Dôležitou súčasťou projektu sú tiež prednášky a kurzy na slovenských vysokých školách zamerané na témy ako postoje, stereotypy a predsudky a metódy a formy merania postojových zmien.

Aktivity v roku 2013

V januári a februári 2013 bol do slovenského jazyka preložený **zdrojový materiál *How do we know it's working?* (v slovenskej verzii pod názvom *Ako vieme, že to funguje?*)**, ktorý Nadácii Milana Šimečku poskytla britská organizácia Reading International Solidarity Center (RISC). Následne boli oslovené expertky a experti do konzultačnej skupiny zodpovednej za odbornú revíziu metodickej príručky *Ako vieme, že to funguje?*. V januári a v marci 2013 prebehli dva **pracovné semináre konzultačnej skupiny**. Na prvej bol predstavený zdrojový materiál v slovenskom preklade. Vo februári a marci konzultanti vypracovali spätnú väzbu s komentármi, doplneniami a pripomienkami k príručke. Druhý pracovný seminár bol venovaný diskusiám o revízii zdrojového materiálu na základe zaslanej spätnej väzby.

V máji a júni bola na slovenské školy zaslaná výzva s oslovením k účasti na projekte. V júli 2013 bol ukončený výberový proces troch pracovných skupín - **stredné školy, základné školy 2. stupňa**

a zmiešaná skupina, v ktorej sú učiteľky prvého stupňa ZŠ, špeciálnej základnej školy, SOŠ pre žiakov so zdravotným postihnutím a študentka pedagogickej fakulty. 14 učiteľkám a 1 študentke pedagogickej fakulty bola zaslaná slovenská verzia metodického zdrojového materiálu *Ako vieme, že to funguje?*. V júli sa uskutočnilo stretnutie s konzultačnou skupinou, na ktorom bol pripravený program úvodného tréningu pre členky pracovných skupín.

August bol venovaný metodickej príprave na úvodný tréning a vytvoreniu časového plánu aktivít na školský rok 2013/2014.

5. – 8. septembra sa v Novom Smokovci uskutočnil **úvodný tréning pre členky pracovných skupín**, na ktorom sa oboznámili s metodológiou projektu a úlohami na najbližšie mesiace. Lektorsky sa na tréningu podieľali členovia konzultačnej skupiny a lektori Nadácie Milana Šimečku.

V septembri a októbri sa v zapojených školách uskutočnili **úvodné merania postojov žiakov a žiačok**. Participujúce učiteľky následne spracovali individuálne plány, v ktorých sa zamerali na prípravu aktivít reagujúcich na úvodné zistenia s cieľom zmeniť postoje žiakov a žiačok..

V mesiacoch október – január sa 15 členiek pracovných skupín zameralo na **konkrétnu zmenu postojov prostredníctvom aktivít z oblasti globálneho vzdelávania a multikultúrnej výchovy**. Súčasťou tohto procesu boli aj monitorovacie cesty konzultačnej skupiny a koordinátora projektu, na ktorých dostávali učiteľky spätnú väzbu k realizovaným aktivitám.

7. – 9. novembra sa uskutočnil **priebežný hodnotiaci seminár**, cieľom ktorého bolo vyhodnotiť úvodné meranie a následné aktivity realizované v jednotlivých školách. Učiteľky mali možnosť predviesť aktivity, ktoré reagovali na východiskové zistenia a zameriavali sa na konkrétnu zmenu postojov. Priestor bol venovaný aj plánovaniu ďalších aktivít, monitorovacích ciest a výstupného merania s členmi konzultačnej skupiny.

V decembri sa učiteľky okrem realizácie aktivít zamerali na **plánovanie výstupných meraní a prípravu podkladov na spracovanie príkladov dobrej praxe**, ktoré sa bude realizovať v roku 2014.

Projektový tím: Peter Drál, Andrej Návojský, Nina Galanská

Konzultačná skupina: Vlasta Dúbravová a Erich Mistrík (Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave), Mária Nogová a Mária Rychnavská (Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave), Janka Andrisová (Obchodná akadémia v Dolnom Kubíne)

Medzinárodní partneri projektu: International Solidarity Centre zo Spojeného kráľovstva a Člověk v tísni z Českej republiky

Donori: Európska únia a Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu.

Trvanie projektu: január 2013 – január 2016

2.6 na okraj

www.multikulti.sk

V roku 2013 sme pokračovali v prevádzke webstránky www.multikulti.sk, ktorá sa zameriava na mapovanie fenoménu rozmanitosti. Počas prvej polovice sme pripravili na stránku tieto témy: Rozmanitý rok 2012, Nadnárodné písanky, 8. ročník [fjúžn] a Náboženská sloboda. V dôsledku skončenia grantovej podpory sme aktualizáciu webstránky prerušili v auguste 2013. Máme v pláne ju však čoskoro opäť oživiť

Connecting Classrooms

Vo februári 2013 sa nadácia metodicky a lektorsky podieľala na realizácii záverečného podujatia projektu Britskej rady *Connecting Classrooms*, do ktorého sa zapojili študenti a učitelia 14 slovenských základných a stredných škôl. Po cykle tréningov realizovaných ešte v roku 2012, na príprave ktorých sa podieľali aj lektori nadácie, slovenskí účastníci spolu so svojimi rovesníkmi z Nemecka, Srbska a Spojeného kráľovstva realizovali rôzne aktivity na lokálnej aj medzinárodnej úrovni zamerané na aktívne občianstvo a interkultúrny dialóg. Na záverečnom podujatí boli tieto aktivity vyhodnotené a najlepšie študentské projekty ocenené.

Príručka Kompasito

Nadácia Milana Šimečku sa podieľala na odbornej supervízii slovenského prekladu príručky Rady Európy na výchovu a vzdelávanie detí k ľudským právam *Kompasito*. Následne vďaka podpore z programu ADAM 2 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR zrealizovala dva pilotné tréningy pre pracovníkov s mládežou zamerané na využívanie príručky v neformálnom vzdelávaní. Tréningy sa uskutočnili v máji a júni 2013 v Prešove a vo Zvolene.

Komiks New Friends

Pracovník nadácie sa v úlohe zahraničného konzultanta zapojil do vyvíjania vzdelávacieho komiksu *New Friends*, ktorý zastrešuje holandská organizácia Anne Frank House. Komiks má mladým ľuďom v atraktívnej podobe sprostredkovať rôzne aspekty života v kultúrnej a nábožensky rozmanitej spoločnosti a zároveň ich učiteľom ponúknuť metodický materiál na zakomponovanie týchto tém do bežného vyučovania. Zámerom tvorcov komiksu je využiť skúsenosti pri tvorbe holandského originálu na prípravu adaptácií v rôznych jazykoch a krajinách zohľadňujúc ich vlastný geografický, historický a kultúrny kontext.

Tento program predstavuje v súčasnosti najširšiu oblasť aktivít Nadácie Milana Šimečku. Zameriavame sa na viaceré aspekty spolužitia Rómov a gádžov na Slovensku, predovšetkým na oblasť komunitného rozvoja a rómskej verejnej politiky. V komunitnej oblasti sme niekoľko rokov pôsobili v obci Hermanovce, túto činnosť sme však v roku 2007 ukončili. V súčasnosti nadácia hľadá priestor pre obdobné aktivity v iných lokalitách a usilujeme sa aj o posilňovanie komunitného rozvoja vo všeobecnosti.

Postupne sme sa stali aj jednou z mála slovenských mimovládnych organizácií, ktorá sa usiluje aktívne ovplyvňovať rómsku verejnú politiku, keďže táto je dlhodobo zanedbávaná na národnej a regionálnej úrovni.

3.1 projekt

Vytváření tlaku na efektivní realizaci strategických dokumentů vlády SR v oblasti začleňování Romů

V rámci tohto projektu sme si kládli za cieľ vytvorenie tlaku na novozvolenú exekutívu za účelom efektívnej implementácie Stratégia pre integráciu Rómov do roku 2020 a akčných plánov Dekády začleňovania Rómov. Realizovali sme preto advokačné, informačné a sieťovacie aktivity. Zároveň sa v tomto období mali dokončovať a aktualizovať akčné plány Stratégie, usilovali sme preto o zapracovanie prierezových tém antidiskriminácie a rodovej rovnosti.

Domnievame sa, že všetky aktivity projektu prispeli perspektívne k dlhodobým cieľom, ktoré sú ambíciou takto koncipovaného projektu: k zvýšeniu miery a kvality kontroly činnosti vlády a zodpovednosti za plnenie vládnych záväzkov; rozširovaniu účasti občianskej spoločnosti na politických procesoch a budovaní vzájomnej informovanosti medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou; k zvyšovaniu záujmu politických reprezentantov naprieč politickým spektrom o rómsku problematiku a zvyšovaniu racionálneho prístupu k téme; k úspešnej implementácii Národného akčného plánu Dekády inklúzie Rómov a Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020.

Konkrétne sme v roku 2013 pokračovali v monitoringu verejných politík s dopadom na Rómov a pripomienkovaní návrhov zákonov. V januári sme v spolupráci s Európskym centrom pre práva Rómov a Centrom pre výskum etnicity a kultúry pripravili paralelnú správu Výboru pre odstránenie rasovej diskriminácie a v júli sme predložili pripomienky k návrhu nového zákona o hmotnej núdzi. Počas trvania projektu sme taktiež poskytli niekoľko desiatok mediálnych vyjadrení.

V troch tematických číslach spravodaja Rómska verejná politika sme sa v priebehu roka 2013 venovali významu sieťovania na medzinárodnej úrovni, komunitným centrámi na Slovensku a téme chudoby. Všetky spravodaje môžete nájsť na:

[http://multikulti.sk/odkazy/romska_verejna_politika_\(spravodaje\).html](http://multikulti.sk/odkazy/romska_verejna_politika_(spravodaje).html).

V septembri sme publikovali kritické hodnotenie udalostí a iniciatív vlády v prvom roku jej pôsobenia formou analýzy, ankety medzi odbornou verejnosťou, rozhovoru a komentárov zachytávajúcich celospoločenskú aj lokálnu úroveň Rómov vo verejných politikách. Odpočet prvého roku vlády.

Cieľom odborného seminára Čo s rómskymi osadami?, ktorý prebehol v septembri, bolo nastoliť diskusiu o možnostiach riešenia bývania v rómskych v osadách, najmä otázku vysporiadavania pozemkov a domov, ako aj presadzovania práva na primerané bývanie. Seminár sme organizovali v spolupráci s Národným demokratickým inštitútom a Výborom NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny, pod záštitou jeho predsedu.

V priebehu roka 2013 sme pokračovali aj v neformálnom sieťovaní mimovládnych organizácií pôsobiacich v oblasti verejných politík a ich vplyvu na vylúčené skupiny Rómov. Zorganizovali sme tri stretnutia zástupcov a zástupkyň mimovládnych organizácií, z toho dve s účasťou novinárov, ktorým sme prezentovali naše výstupy a diskutovali s nimi o možnostiach mediálneho pôsobenia v tejto oblasti.

Na aktivity projektu Vytváření tlaku na efektivní realizaci strategických dokumentů vlády SR v oblasti začleňování Romů v roku 2014 nadväzujeme projektom Ako na chudobu? v rámci ktorého pokračujeme v monitoringu a pripomienkovaní vládnych politík, sieťovaní v mimovládnom sektore

a príprave odborných aj populárno-náučných článkov. Oproti doterajšiemu zameraní na skupiny vylúčených Rómov sa budeme viac venovať aj postavení ostatných zraniteľných skupín. Budeme tiež klásť väčší dôraz na pôsobenie na verejnú mienku.

Projektový tím: Ester Lomová, Zuza Bošeľová, Laco Oravec

Donor: Nadácia otvorenej spoločnosti

Trvanie projektu: júl 2012 – september 2013

Rómovia v európskych mestách

Roma in European Cities

Projekt Rómovia v európskych mestách je súčasťou 2. fázy výskumného projektu Roma in European Cities, ktorý metodologicky aj organizačne zastrešuje organizácia Open Society Foundations (OSF) z Budapešti. Cieľom projektu je porovnať situáciu rómsko-nerómskeho spolužitia v 12 európskych mestách v krajinách, ktoré sa prihlásili k európskej iniciatíve Dekáda začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015. Výber miest (v prípade Slovenska Košíc) bol v kompetencii OSF. V prvej fáze projektu (2011 - 2012) výskumný tím Nadácie Milana Šimečku monitoroval verejné politiky mesta, ktoré ovplyvňujú situáciu Rómov, podľa jednotlivých oblastí.

Základom druhej fázy projektu bol dotazníkový výskum, ktorý bol realizovaný v období november 2013 - január 2014. Predchádzala mu fáza metodologickej prípravy, ktorá vyžadovala preklad dotazníka (pôvodný dotazník je v anglickom jazyku), výber lokalít a dizajnovanie vzorky respondentov. Dotazník sme spolu s výskumníkmi vyplnili s 200 respondentmi, z ktorých 100 bolo Rómov, 100 nerómov. Dotazník bol dizajnovaný OSF a záväzný pre všetky zapojené krajiny/mestá. Považovali sme však za nevyhnutné korigovať a doplniť preklad z angličtiny drobnými komentármi. Dotazník bol základom pre hĺbkové interview orientované na interetnické spolužitie v meste.

Za projekt bola zodpovedná projektová manažérka, ktorá zároveň realizovala rozhovory a spracováva výsledky. Rozhovory realizoval aj výskumný tím pozostávajúci zo 7 výskumníkov.

Projektový tím: Zuza Bošeľová, Lenka Kissová, Laco Oravec

Donor: Open Society Foundations Budapest

Trvanie projektu: august 2013 – jún 2014

3.3 projekt

Skúmanie vzťahov maďarskej a rómskej menšiny na etnicky zmiešaných územiach SR

Projekt bol rozdelený do troch fáz. Prvá fáza zahŕňala prípravu formulárov na rozhovory, identifikáciu možných respondentov, ich kontaktovanie. Druhá fáza projektu bol terénny výskum. Počas dvoch mesiacov sme navštívili 40 respondentov v 36-tich obciach južného Slovenska. Najväčší dôraz bol na obce južného Gemera, kde žije najväčší počet maďarsky hovoriacich Rómov, ale boli sme aj na východnom a juhozápadnom Slovensku. Zo 40 respondentov bolo vybraných 15, s ktorými sme spravili aj krátke videorozhovory na tému elít medzi maďarskými Rómami na Slovensku. Tretia fáza projektu bola spracovanie rozhovorov, príprava záverečnej správy, úprava videorozhovorov a tvorba webstránky projektu.

Cieľom projektu bola príprava a realizácia výskumu viacnásobnej identity maďarských Rómov na juhu Slovenska, ich vzťah k maďarskej národnosti, a príprava videorozhovorov s respondentmi. Tento cieľ sa nám podarilo v plnej miere naplniť. Aj s podporou Úradu vlády SR sme sa začali zaoberať témou, ktorá dodnes bola akýmsi tabu na Slovensku. Kým o rómskej komunite ako takej vzniklo mnoho vedeckých štúdií, maďarských Rómov ako samostatnú skupinu doteraz nikto neskúmal. Výsledky výskumu ukázali, že ide o veľmi presne identifikovateľnú skupinu na Slovensku, ktorá sa reálne pohybuje medzi dvomi národnosťami. V projekte sa nám podarilo identifikovať mnoho osobností, ktoré boli súčasťou maďarsko-rómskej elity alebo sa ňou postupne stávajú. V budúcnosti sa chceme ďalej venovať tejto téme ďalším skúmaním tejto skupiny.

Výstupy projektu sú dostupné na www.magyar-roma.sk.

Projektový tím: András Nagy, Laco Oravec

Donor: Úrad vlády SR

Trvanie projektu: júl 2013 – december 2013

ZLOŽENIE TÍMU

Správna rada

Predsedníčka

Eva Salnerová

Členovia

Martin Bútora

Egon Gál

Peter Tatár

Inge Vagačová

Monika Vrzgulová

Dozorná rada

Marko Vrzgula

Peter Kaščák

Správkyňa nadácie a výkonná riaditeľka

Martina Felix Maženská

Programové pracovníčky a pracovníci

Programový riaditeľ

Laco Oravec

Tím

Zuzana Bošeľová

od septembra 2013 na materskej dovolenke

Martin Brix

Peter Dráľ

Nina Galanská

Jana Hradská

od mája 2011 na materskej dovolenke

Lenka Kissová

Peter Leponi

Ester Lomová

od augusta 2013 na materskej dovolenke

Adriana Martinovičová

od marca 2012 na materskej dovolenke

Andrej Návojský

Martina Petáková

do júla 2013

Asistentka

Helena Roglová

Účtovník

Andrej Mihálik

Adresa

Panenská 4
811 03 Bratislava
Slovenská republika

tel: (421 7) 544 335 52, 544 315 93,

fax: (421 7) 544 335 52

e-mail: nms@nadaciams.sk

www.nadaciamilanasecku.sk

C) PREHĽAD PRÍJMOV (VÝNOSOV)

podľa zdrojov a ich pôvodu

Príjmy	Spolu (v Eur)
Tržby z predaja služieb	0
Aktivácia materiálu a tovaru	0
Úroky	3
Kurzové zisky	5
Iné ostatné výnosy	42 837
<i>American Embassy Bratislava</i>	3 000
<i>Mesto Košice</i>	14 500
<i>Dokumentačné stredisko holokaustu - nájomné</i>	1 894
<i>The Memory Project Production</i>	1 499
<i>Anne Frank House</i>	15 158
<i>Anne Frank Zentrum</i>	1 890
<i>ostatné</i>	4 896
Predaj kníh	107
Predaj majetku	0
Výnosy z použitia fondu	3
Prijaté príspevky od iných organizácií - granty, z toho:	101 102
<i>British Council</i>	2 256
<i>RISC</i>	49 613
<i>SAMRS</i>	22 109
<i>CLAIMS</i>	9 227
<i>Open Society Foundation</i>	1 500
<i>FOSI</i>	9 112
Príspevky z podielu zaplatenej dane	737
Dotácie	93 012
<i>Ministerstvo vnútra SR</i>	67 729
<i>Úrad vlády SR</i>	20 000
<i>Ministerstvo školstva</i>	5 283
SPOLU	243 904

D) PREHĽAD O DARCOCH

ak hodnota darov alebo výška prostriedkov od toho istého darcu presahuje 331 eur

Darca	suma (v Eur)
Slavko Felix	6.000

E) PREHĽAD O FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOBÁCH

*ktorým nadácia poskytla prostriedky na verejnoprospešný účel, na ktorý bola nadácia založená,
a informácia, akým spôsobom sa tieto prostriedky použili*

PO/FO ktorej NMŠ poskytla prostriedky	suma (v Eur)
ZŠ Kecerovce	320

F) CELKOVÉ VÝDAVKY (NÁKLADY)

*v členení na výdavky podľa jednotlivých druhov činností nadácie
a osobitne výšku výdavkov (nákladov) na správu nadácie
vrátane rozhodnutia správnej rady podľa § 28 ods. 1 a v členení podľa § 28 ods. 2 a 3*

Celkové náklady	spolu (v Eur)
Spotreba materiálu, z toho:	2 655
<i>kancelárske potreby, knihy, literatúra, spotrebný materiál, DHM</i>	969
<i>spotrebný materiál na projekty</i>	1 686
<i>vydávanie publikácií</i>	0
Spotreba energie	908
Opravy a udržiavanie	0
Cestovné	2 336
Náklady na reprezentáciu	0
Ostatné služby, z toho:	176 223
<i>prevádzkové (nájomné, vedenie účtovníctva, audítorské služby, aktualizácia software, servisné práce, upratovanie)</i>	8 485
<i>manažment projektov</i>	43 136
<i>telekomunikačné náklady</i>	1 341
<i>aktivity (prenájom, tlmočenie, náklady účastníkov, licenčné zmluvy, umelecké výkony)</i>	69 207
<i>ostatné služby na realizáciu aktivít (tlač publikácií, preprava, lektorovanie, iné)</i>	54 054
Mzdové náklady	37 057
Zákonné sociálne poistenie	12 316
Zákonné sociálne náklady	113
Ostatné dane a poplatky	120
Kurzové straty	1 646
Dary fyzickým osobám, z toho:	2 728
Manká a škody	0
Iné ostatné náklady	436
Tvorba fondov	13 954
Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku	0
Poskytnuté príspevky iným účtovným jednotkám	200
Poskytnuté príspevky fyzickým osobám (dary)	0
Daň z príjmov	25
SPOLU	252 228

Náklady podľa druhov činnosti	spolu (v Eur)
program Výchova k ľudským právam je ľudským právom	164 038
program S Rómami žiť budeme. Ide o to ako...	33 612
program Osudy tých, ktorí prežili holokaust	26 378
náklady na správu nadácie	28 200
SPOLU	252 228

Náklady na správu nadácie	maximálna suma*	reálne čerpanie (v Eur)
Ochrana a zhodnotenie majetku	500	135
Propagácia verejnoprospešného účelu	1 200	900
Prevádzka nadácie	22 000	21 300
Odmena za výkon správcu	600	0
Náhrady výdavkov podľa osobitného predpisu	200	0
Mzdové náklady	1 000	0
Iné náklady spojené s prevádzkou	6 500	5 865
SPOLU	32 000	28 200

* Maximálna suma výdavkov na správu nadácie bola schválená správnu radou na jej zasadaní 1.10.2012.

**G) ZMENY VYKONANÉ V NADAČNEJ LISTINE
A V ZLOŽENÍ ORGÁNOV**

ktoré nastali v hodnotenom období

V nadačnej listine neboli vykonané žiadne zmeny.
V zložení orgánov nenastali žiadne zmeny.

H) ODMENA ZA VÝKON FUNKCIE SPRÁVCU NADÁCIE

a iného orgánu, ak bol nadačnou listinou ustanovený

Správkyni nadácie nebola za výkon funkcie udelená žiadna odmena.

I) PREHĽAD O ČINNOSTI NADAČNÝCH FONDŮV

spolu s prehľadom o prostriedkoch nadačných fondov

Nadácia nemá zriadené žiadne nadačné fondy.

J) ĎALŠIE ÚDAJE

ktoré určí správna rada

Správna rada neurčila žiadne ďalšie údaje do výročnej správy.